

BELÜGYMINISZTERIUM

MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

**a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és
a program felülvizsgálatához**

Budapest, 2021. július 1.

TARTALOM

1	A módszertani útmutató kiadására vonatkozó jogszabályi felhatalmazás.....	3
2	A módszertani útmutató célja.....	3
3	A módszertani útmutató hatálya és alkalmazása	3
4	A Helyi Esélyegyenlőségi Program szabályozási keretei.....	4
5	A Helyi Esélyegyenlőségi Program stratégiai kapcsolódásai.....	4
6	A Helyi Esélyegyenlőségi Program elemei	4
6.1	Helyzetelemzés.....	5
6.1.1	Statisztikai mutatók.....	5
6.1.2	Tartalmi elemek.....	5
6.2	Intézkedési terv.....	5
7	Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata	6
8	Helyi Esélyegyenlőségi Program társadalmi partnersége	6
9	Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánossága.....	7
10	Országos Esélyegyenlőségi Mentorhálózat által nyújtott szakmai segítség.....	7
11	A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítési folyamatának összefoglalója	8
11.1	Felkészülés a HEP elkészítésére.....	8
11.2	A HEP elkészítése	9
11.3	A HEP elfogadása és megvalósítása.....	9
12	A Helyi Esélyegyenlőségi Program jelentősége.....	9
13	Mellékletek.....	11
13.1	Egységesen rendelkezésre álló statisztikai mutatók a Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítéséhez / 1. melléklet/	11
13.2	A Helyi Esélyegyenlőségi Program helyzetelemzésének tartalmi elemei /2. melléklet/	19
13.3	A Helyi Esélyegyenlőségi Program intézkedési terve /3. melléklet/.....	26

1 A MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ KIADÁSÁRA VONATKOZÓ JOGSZABÁLYI FELHATALMAZÁS

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban Ebktv.) 2021. július 1-jén hatályba lépő 64/B. § (1) bekezdése szerint a Kormány felhatalmazást kap, hogy rendeletben határozza meg a Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) elkészítésének szempontjait és eljárását, a HEP felülvizsgálatának módját, és az elkészítésében részt vevőkkel szembeni követelményekre vonatkozó részletes szabályokat. Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése pedig előírja, hogy a HEP-et a törvény és a felhatalmazása alapján kiadott **kormányrendeletben meghatározott szempontok és eljárásrend, valamint azok figyelembevételével a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által, az általa vezetett minisztérium honlapján közzétett módszertani útmutató alapján kell elkészíteni.**

A fentieknek megfelelően a *helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet* (a továbbiakban Korm. rendelet) meghatározza a szempontokat (2. alcím), valamint előírja, hogy a HEP-et a társadalmi felzárkózásért felelős miniszter által – az általa vezetett minisztérium honlapján – közzétett módszertani útmutató (a továbbiakban: módszertani útmutató) alapján kell elkészíteni, valamint, hogy a HEP felülvizsgálata során is figyelemmel kell lenni a módszertani útmutatónak való megfelelésre.

A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a **belügyminiszter az alábbiak szerinti módszertani útmutatót teszi közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól.**

2 A MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ CÉLJA

A módszertani útmutató iránymutatással segíti a települési önkormányzatokat HEP elkészítésében, felülvizsgálatában, társadalmi egyeztetésében, valamint tájékoztatást nyújt arról, hogy a program kapcsán milyen egyéb szakmai segítséget vehetnek igénybe.

Annak érdekében, hogy a HEP célcsoportok helyzetének változása és problémáik kezelése érdekében tett önkormányzati intézkedések országos szinten is nyomon követhetők és összevethetők legyenek, a programokat a települési önkormányzatok a jogszabályokban rögzített és ezen módszertani útmutatóban részletezett **egységes elvek és szempontok mentén** állítják össze.

A módszertani útmutató bemutatja a **HEP szabályozási és stratégiai kereteit, meghatározza a HEP helyzetelemzésének tartalmi elemeit** (és azokhoz segítségül példákat is felsorol), valamint **az intézkedési terv sablonját, illetve a HEP-pel kapcsolatos egyeztetési és összehangolási kötelezettségeket.** Továbbá tájékoztatást ad az **Országos Esélyegyenlőségi Mentorhálózat** tevékenységéről.

3 A MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ HATÁLYA ÉS ALKALMAZÁSA

A módszertani útmutató alkalmazását előíró jogszabályi rendelkezések 2021. július 1-től hatályosak. Alkalmazni az ezen időponttól esedékes HEP áttekintés és felülvizsgálat, illetve új HEP elkészítésekor szükséges.

4 A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM SZABÁLYOZÁSI KERETEI

Az országos felzárkózáspolitikai település-szintű részeként 2013-tól alakult ki a HEP-ek elkészítésének új rendszere. A HEP az önkormányzatok által sok éve elfogadott, bejártott és ismertté vált öt évre szóló település szintű fejlesztési dokumentum.

Célja: a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

Az Ebktv. 31. §-a rendelkezik arról, hogy

- Magyarország települési (község, város és fővárosi kerületek) önkormányzatainak ötévente, **öt évre szóló HEP-t** kell elfogadniuk, amelyet **kétévente felülvizsgál**nak.
- A települési önkormányzat az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaitélt **támogatásban csak akkor részesülhet**, ha hatályos HEP-pel rendelkezik.
- A települési önkormányzati munkatársak képzését, a HEP elkészítését és felülvizsgálatát **esélyegyenlőségi mentorok** segítik.

A törvényhez kapcsolódó végrehajtási szabályokat a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet** (a továbbiakban: Korm. rendelet), valamint a törvény és Korm. rendelet figyelembevételével, **ezen útmutató** tartalmazza.

5 A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM STRATÉGIAI KAPCSOLÓDÁSAI

A felzárkózáspolitikai alapdokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózáspolitikai fő irányait. A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózáspolitikai helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózáspolitikai tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összehangjáról.**

6 A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM ELEMELI

A települési önkormányzat által készített HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll.

6.1 HELYZETELEMZÉS

A helyzetelemzés a HEP-ekben a társadalmi felzárkózás szempontjából kiemelt kockázatú célcsoportokra összpontosít, így a mélyszegénységben élők, romák, gyerekek, nők, idősek és fogyatékosokkal élők életkörülményeit tárja fel. Továbbá megvizsgálja az adott település oktatási, foglalkoztatási, lakhatási, egészségügyi és szociális területen jelentkező problémáit abból a szempontból, hogy adott 5 éves periódusban milyen beavatkozás lenne a leginkább indokolt azok kezelésére.

6.1.1 Statisztikai mutatók

A módszertani útmutató **1. számú melléklete** rögzíti azokat a 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdésében meghatározott adatokat, amelyek alapján a települési önkormányzatok el tudják végezni a HEP célcsoportjaihoz kapcsolódó helyzetelemzést.

Ezeknek az adattábláknak a tartalmát az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (**TeIR**) **HEP segédlete** szolgáltatja a települések számára, amelynek adatai települési szinten közvetlenül elérhetőek és felhasználhatóak, egy kattintással lehívhatóak: <https://www.teir.hu/>

Az önkormányzat a helyzetelemzés pontosítása érdekében egyéb, helyi szinten rendelkezésre álló adatokkal is kiegészítheti az adattáblákat, de azok forrását minden esetben jelezni szükséges.

6.1.2 Tartalmi elemek

A helyzetelemzésben a módszertani útmutató **2. mellékletben** meghatározott tartalmi elemeknek megfelelően a települési önkormányzat széleskörűen meg tudja vizsgálni és be tudja azonosítani a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetét és problémáit.

A települési önkormányzat az esélyegyenlőségi problémák vizsgálatához további – a helyi sajátosságok bemutatását segítő – tartalmi elemeket is meghatározhat.

6.2 INTÉZKEDÉSI TERV

Az önkormányzat az egyes célcsoportok tekintetében, a helyzetelemzés következtetései alapján feltárt problémákat megnevezve, azokhoz kapcsolódóan meghatározza a HEP céljait, valamint az azok elérését szolgáló intézkedéseket.

Esélyegyenlőségi területenként bemutatja az egyes intézkedéseket, azok elvárt eredményeit, fenntarthatóságát, és a végrehajtáshoz szükséges legfontosabb erőforrásokat, valamint a végrehajtás ütemezését és felelősét, valamint azokat az intézkedéseket, amelyek több település összefogásával valósultak meg.

Gondoskodik a településre vonatkozó további fejlesztési tervek, koncepciók, programok és a HEP célkitűzéseinek az Ebktv. 31. § (2) bekezdés szerinti összhangjáról, valamint bemutatja a célok kapcsolódását az országos szakmapolitikai stratégiákhoz.

A települési önkormányzat a **3. mellékletben** található sablon szerint készíti el intézkedési tervét.

7 HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATA

A települési önkormányzat az Ebktv. 31. § (4) bekezdésének megfelelően, kétévente áttekinti a HEP megvalósulását.

Az áttekintés során megvizsgálja, hogy a helyben élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetében – így a HEP helyzetelemzésében rögzített a statisztikai mutatókban és tartalmi részekben –, történt-e változás.

Az áttekintés alapján felülvizsgálja és az új helyzetnek megfelelően módosítja a HEP elemeit.

A Korm. rendelet 6. §-a értelmében a felülvizsgálatnak a következőkre kell kiterjednie:

- a helyzetelemzés helytállóságára;
- a lejárt határidejű intézkedések teljesülésére és eredményeinek felmérésére;

Ha a felülvizsgálat alapján szükséges, a települési önkormányzat

- módosítja a helyi esélyegyenlőségi programot, vagy
- új helyi esélyegyenlőségi programot fogad el.

A felülvizsgálatot a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (a továbbiakban: TEF) által működtetett esélyegyenlőségi mentorhálózat munkatársai segítik.

A felülvizsgálat folyamatát a TEF által biztosított **internetes keretrendszer segíti**: <https://hep.tef.gov.hu/>, amelyet regisztrációt követően tudnak használni az önkormányzatok. A keretrendszer lehetőséget teremt a települési önkormányzatok számára a HEP publikálására, disszeminációjára és támogatja a HEP felülvizsgálatát és intézkedési terveinek nyomon követését.

8 HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM TÁRSADALMI PARTNERSÉGE

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése kifejezetten előírja, hogy „A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét.”

A Korm. rendelet 5. § f) és g) pontjai rögzítik, hogy elő kell segíteni a hátrányos helyzetű csoportok tagjainak részvételét a döntéshozatalban és a közügyek irányításában, ezek tervezésében, megvalósításában és értékelésében; valamint növelni kell a hátrányos helyzetű csoportok tájékozottságát és tudatosságát az őket megillető jogok és lehetőségek tekintetében.

A HEP helyzetelemzésnek tartalmaznia kell a helyi partnerségre vonatkozó települési gyakorlat bemutatását. Azt, hogy miként kerültek bevonásra a HEP-ben meghatározott problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, más állami, önkormányzati, civil, egyházi szervezetek a program elkészítésnek folyamatába, és észrevételeik visszacsatolására milyen eszközök szolgáltak.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a **HEP Fórumok** szervezése lehet.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

9 HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA

A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit honlapján – településekre kereshető formában – megjelenteti. A HEP-ek a következő linken érhetőek el: <https://hep.tef.gov.hu/> a „HEP keresés” funkcióval, bejelentkezés nélkül is.

10 ORSZÁGOS ESÉLYEGYENLŐSÉGI MENTORHÁLÓZAT ÁLTAL NYÚJTOTT SZAKMAI SEGÍTSÉG

A Korm. rendelet 2. §-a értelmében a HEP elkészítésében résztvevők képzését a TEF végzi. A TEF a települési önkormányzatok HEP-jeinek elkészítését segítő esélyegyenlőségi mentori hálózatot működtet. A települési önkormányzat HEP-jének elkészítéséhez ingyenesen igénybe veheti a TEF által működtetett esélyegyenlőségi mentori hálózat szakértőjének segítségét. A mentorok a TEF alkalmazásában állnak, a települési önkormányzatok a mentorok közreműködésére vonatkozó igényüket a TEF felé írásban jelentik be.

A TEF az 180/2019. (VII. 26.) Korm. rendelet 4. § a) pontjában foglaltak szerint látja el a HEP-ekhez kapcsolódó feladatait.

A TEF **országos esélyegyenlőségi mentorhálózatának** munkatársai a következőkben segítik a HEP elkészítésének és elfogadásának folyamatát valamint az intézkedések megvalósításának nyomonkövetését:

- biztosítják a 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet 2.§ (1) bekezdése szerinti képzést, felkészítést az önkormányzat munkatársai számára;
- szakmailag támogatják a települési önkormányzatok HEP-jeinek (helyzetelemzés és intézkedési terv) elkészítését és felülvizsgálatát;
- biztosítják a HEP-pekkel kapcsolatos nyilvánosságot, (az ország valamennyi településének HEP-je felkerül a TEF honlapjára);
- működtetik a HEP informatikai keretrendszerét;
- segítik a HEP társadalmasítását, elfogadását a települési HEP Fórumok segítségével, közvetítenek a helyi szervezetek között a hatékonyabb együttműködés érdekében;
- segítik elkerülni a párhuzamosságokat és a források hatékonyabb felhasználását;
- a 36 leghátrányosabb helyzetű járásban a szakmai közreműködésükkel működő Járási Esélyteremtő Fórumokkal segítik, hogy a hasonló problémákkal küzdő szomszédos települések összefogva, gazdaságosabban és hatékonyabban tudják kezelni a problémáikat;
- a mentorhálózat közvetítésével a települések megismerhetik egymás esélyteremtési „jó gyakorlatait”, segítve ezzel a hasonló problémákkal küzdő települések tapasztalatcseréjét;
- a végrehajtáshoz szükséges (pl. pályázati) információkkal segítik a településeket;
- a HEP dokumentumok elemzésével visszacsatolást biztosítanak az önkormányzatoknak és a szakpolitika részére;

Az aktuális területen dolgozó esélyegyenlőségi mentor munkatársak a TEF területi igazgatóságain keresztül érhetőek el: <https://tef.gov.hu/foigazgatosag/>

11 A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM ELKÉSZÍTÉSI FOLYAMATÁNAK ÖSSZEFOGLALÓJA

A települési önkormányzatok helyi esélyegyenlőségi programjai és azok felülvizsgálatai az önkormányzati munkatársak és a TEF esélyegyenlőségi mentorhálózatának együttműködésében készülnek. Az önkormányzati munkatársakat az országos esélyegyenlőségi mentorhálózat képezi és készíti fel.

11.1 FELKÉSZÜLÉS A HEP ELKÉSZÍTÉSÉRE

- a települési önkormányzat kijelöli azt a munkatársát, akinek a feladata HEP referensként a HEP-pel való munka összefogása és a TEF-fel való kapcsolattartás;
- a TEF biztosítja a helyi HEP referens(ek) képzését;
- a HEP elkészítésének szakmai támogatása érdekében a TEF esélyegyenlőségi mentora felveszi a kapcsolatot a települési önkormányzattal, illetve a települési önkormányzat írásban jelzi a TEF felé a mentorok közreműködésére vonatkozó igényét;
- munkamenet megtervezése a települési HEP referenssel;

11.2 A HEP ELKÉSZÍTÉSE

- az öt kiemelt célcsoportot érintő helyzetfelmérés elvégzése;
- a társadalmi felzárkózási területen jelentkező helyi problémák beazonosítása (adatgyűjtés, helyzetelemzés alapján);
- a fejlesztési lehetőségek mérlegelése, felhasználható erőforrások, és a megoldást segítő egyéb programok, beavatkozások számbavétele;
- a feltárt problémák és a lehetséges beavatkozások egyeztetése a területen tevékenykedő helyi szakmai megvalósítók, érintett szereplők részvételével – HEP fórum keretében;
- partnerségek, együttműködések kialakítása;
- településközi egyeztetések folytatása a hasonló problémák lehetséges közös megoldása érdekében;
- intézkedési terv összeállítása a feltárt problémák kezelésére;
- A HEP előkészítése az önkormányzati képviselő-testület részére megtárgyalásra.

Amennyiben a település érintett célzott Kormányzati programban¹ a kormányzati program beavatkozásaival, helyi cselekvési tervével való összehangolás elvégzése.

11.3 A HEP ELFOGADÁSA ÉS MEGVALÓSÍTÁSA

- a képviselő testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF részére;
- a TEF publikálja a dokumentumot a honlapján;
- az önkormányzati HEP referens rögzíti a HEP intézkedéseit HEP országos internetes keretprogramjában;
- a HEP intézkedési tervében meghatározottak végrehajtásának megkezdése,
- ehhez az esélyegyenlőségi mentorok információkat nyújtanak a települések számára az elérhető releváns pályázatokról, jó gyakorlatokról, valamint segítik a különféle programok összehangolását, helyi viszonylatban a párhuzamos fejlesztések elkerülését.

A HEP időarányos megvalósulását, illetve a célcsoportok helyzetének változását két évente át kell tekinteni, és az áttekintés alapján szükség esetében a HEP-et felül kell vizsgálni. A két évenkénti felülvizsgálat esetében a fent leírt folyamat ismétlődik meg és kiegészül a következőkkel:

- felülvizsgált HEP esetén a lejárt hatályú HEP intézkedések lezárása (a HEP készítését segítő informatikai keretrendszerben).
- felülvizsgált HEP esetén az új HEP egységes szerkezetbe történő rendezése.

12 A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM JELENTŐSÉGE

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmiasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon

---

¹ 1057/2021. (II. 19.) Korm. határozat a Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentése érdekében szükséges fejlesztési program, továbbá a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának kiterjesztéséről

követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

13 MELLÉKLETEK

13.1 EGYSÉGESEN RENDELKEZÉSRE ÁLLÓ STATISZTIKAI MUTATÓK A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM ELKÉSZÍTÉSÉHEZ / 1. MELLÉKLET/

Az adatok elérését az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) (<https://www.teir.hu>) biztosítja a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) saját adatgyűjtései és más adatforrásból átvett adatközlései által. Célcsoport, és esélyegyenlőségi területek: a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 1. § (2) bekezdése szerint.

Felhasználható adatok: a Korm. rendelet 1. § (3) bekezdése szerint.

Számítás: az egyes mutatókra vonatkozóan, a területi folyamatok áttekintése érdekében – az adatok rendelkezésre állásának függvényében – legalább 5 éves idősor, helyenként népszámlálási adatok figyelembe vételével történik. *Azon mutatóknál, ahol az érvényességi idő kezdete óta nem telt el 5 év, ott az érvényességi idő az irányadó, amelyet az érintett mutatóknál lábjegyzetben jelzünk.*

Sor- szám	A	B
	Mutató megnevezése	Mérték- egység
Népesség, népmozgalom		
1.	Lakónépesség száma az év végén (a népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adat)	fő
2.	Változás az utolsó rendelkezésre álló lakónépesség szám, az öt évvel korábbi adat százalékában - <i>képzett mutató</i>	%
3.	Állandó népesség száma	fő
4.	Állandó népesség, férfiak száma	fő
5.	Állandó népesség, férfiak aránya	%
6.	Állandó népesség, nők száma	fő
7.	Állandó népesség, nők aránya	%
8.	Állandó népességből a 0-2 évesek száma	fő
9.	Állandó népességből a 0-2 évesek aránya	%
10.	Állandó népességből a 0-14 éves férfiak száma	fő
11.	Állandó népességből a 0-14 éves férfiak aránya	%

12.	Állandó népességből a 0-14 éves nők száma	fő
13.	Állandó népességből a 0-14 éves nők aránya	%
14.	Állandó népességből a 15-17 éves férfiak száma	fő
15.	Állandó népességből a 15-17 éves férfiak aránya	%
16.	Állandó népességből a 15-17 éves nők száma	fő
17.	Állandó népességből a 15-17 éves nők aránya	%
18.	Állandó népességből a 18-59 éves férfiak száma	fő
19.	Állandó népességből a 18-59 éves férfiak aránya	%
20.	Állandó népességből a 18-59 éves nők száma	fő
21.	Állandó népességből a 18-59 éves nők aránya	%
22.	Állandó népességből a 60-64 éves férfiak száma	fő
23.	Állandó népességből a 60-64 éves férfiak aránya	%
24.	Állandó népességből a 60-64 éves nők száma	fő
25.	Állandó népességből a 60-64 éves nők aránya	%
26.	Állandó népességből a 65-X éves férfiak száma	fő
27.	Állandó népességből a 65-X éves férfiak aránya	%
28.	Állandó népességből a 65-X éves nők száma	fő
29.	Állandó népességből a 65-X éves nők aránya	%
30.	Az időskorú (65-x éves) állandó lakosok száma, 100 gyerekkorú (0-14 éves) állandó lakosra vetítve	fő
31.	Az állandó valamint ideiglenes jellegű belföldi oda- és elvándorlások különbségének 1000 lakosra vetített száma	fő
32.	Az elveszületések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma	fő
Foglalkoztatottság		
33.	Nyilvántartott álláskereső férfiak aránya az állandó népességben a 15-64 éves férfiak körében	%
34.	Nyilvántartott álláskereső nők aránya az állandó népességben a 15-64	%

	éves nők körében	
35.	Általános iskolát végzett nyilvántartott álláskeresők száma	fő
36.	Általános iskola 8 osztályánál kevesebb végzettséggel rendelkező, nyilvántartott álláskeresők száma	fő
37.	20 éves vagy az alatti életkorú nyilvántartott álláskeresők száma	fő
38.	21-25 éves nyilvántartott álláskeresők száma	fő
39.	26-30 éves nyilvántartott álláskeresők száma	fő
40.	31-35 éves nyilvántartott álláskeresők száma	fő
41.	36-40 éves nyilvántartott álláskeresők száma	fő
42.	41-45 éves nyilvántartott álláskeresők száma	fő
43.	46-50 éves nyilvántartott álláskeresők száma	fő
44.	51-55 éves nyilvántartott álláskeresők száma	fő
45.	56-60 éves nyilvántartott álláskeresők száma	fő
46.	61 éves vagy afeletti életkorú nyilvántartott álláskeresők száma	fő
47.	Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	fő
48.	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	fő
49.	Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma	fő
50.	Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközzel támogatottak száma	fő
51.	Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma	fő
52.	Nyilvántartott álláskeresők száma	fő
53.	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma	fő
54.	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek havi átlagos száma	fő
55.	Közfoglalkoztatottak száma (havi adatok éves átlaga)	fő
56.	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma	fő
57.	A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya	%

58.	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	%
Jövedelem		
59.	SZJA adófizetők száma az állandó népesség százalékában	%
60.	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók aránya	%
61.	Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülő férfiak száma	fő
62.	Megváltozott munkaképességűeknek járó ellátásban részesülő nők száma	fő
63.	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	fő
64.	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	fő
65.	Árvaellátásban részesülő férfiak száma	fő
66.	Árvaellátásban részesülő nők száma	fő
67.	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma	fő
68.	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma	fő
69.	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma	fő
70.	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma	fő
71.	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma	fő
72.	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma	fő
Lakások		
73.	Lakásállomány	db
74.	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba (közcsatorna hálózatba) bekapcsolt lakások aránya - <i>képzett mutató</i>	%
75.	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya - <i>képzett mutató</i>	%
76.	1-2 szobás lakások aránya - <i>képzett mutató</i>	%
77.	Épített lakások száma	db
78.	Épített lakások száma 1000 lakásra - <i>képzett mutató</i>	db

Oktatás, képzés		
79.	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással)	db
80.	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	db
81.	Az általános iskolai osztályok száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	db
82.	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) - <i>képzett mutató</i>	fő
83.	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban	fő
84.	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban - <i>képzett mutató</i>	%
85.	Az óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	db
86.	Az óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma	db
87.	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	fő
88.	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	fő
89.	Egy gyermekcsoportra jutó óvodás gyermekek száma	fő
90.	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	db
91.	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek nélkül	fő
92.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	fő
93.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekeken belül - <i>képzett mutató</i>	%
94.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	fő
95.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül - <i>képzett mutató</i>	%

96.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók ² száma a nappali oktatásban	fő
97.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül - <i>képzett mutató</i>	%
98.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai (2016/17. tanévig szakiskolai) tanulók száma a nappali oktatásban + Hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai (2016/17. tanévig speciális szakiskolai) tanulók száma a nappali oktatásban	fő
99.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai, szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a szakközépiskolai, szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulókon belül - <i>képzett mutató</i>	%
100.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi (2016/17. tanévig szakközépiskolai) tanulók száma a nappali oktatásban	fő
101.	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi (2016/17. tanévig szakközépiskolai) tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül - <i>képzett mutató</i>	%
Intézményi ellátottság		
102.	Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint)	db
103.	Sportcsarnok, sportpálya léte	van/nincs
104.	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma	db
105.	Közművelődési intézmények száma	db
Egészségügy		
106.	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	db
107.	Felnőttek és gyerekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma	db
108.	A házi gyerekorvosok által ellátott szolgálatok száma	db
109.	Betöltött védőnői álláshelyek száma	db
110.	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma	

² A 96-101 sorokhoz jelezzük, hogy a 2020/21-es tanévtől kezdődően a szakképzési szerkezeti átalakításával összefüggésben megváltoztak az egyes szakképző intézmények elnevezései (technikum, szakgimnázium, szakképző iskola). A 2020/21-es adatok a 2021-ben válnak hozzáférhetővé.

Gyermekjóléti ellátások, gyermekvédelem		
111.	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek havi átlagos száma	fő
112.	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma	fő
113.	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma	fő
114.	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma	fő
115.	Veszélyeztetett kiskorúak száma ³	fő
116.	Védelembe vett kiskorúak száma ⁴	fő
117.	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma ⁵	fő
118.	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma ⁶	fő
119.	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma ⁷	fő
120.	Bölcsődébe beírt gyermekek száma ⁸	fő
121.	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma	fő
122.	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma	fő
123.	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma	fő
124.	Működő bölcsődei férőhelyek száma	db
125.	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma	db
126.	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma	db
127.	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma	db
128.	Nappali ellátásban részesülő fogyatékossgal élő személyek száma	fő
129.	Idősek nappali ellátásában részesülők száma	fő
130.	Házi segítségnyújtásban részesülők száma	fő

³ Az adatok 2017-től állnak rendelkezésre (a család és gyermekjóléti szolgálatok és központ adata)

⁴ Az adatok 2013-től állnak rendelkezésre (járási gyámhivatal településre vonatkozó adata)

⁵ Az adatok 2013-től állnak rendelkezésre

⁶ Az adatok 2019-től állnak rendelkezésre

⁷ Az adatok 2017-től állnak rendelkezésre (a család- és gyermekjóléti szolgálatok adata)

⁸ A 119-127 sorok esetében az adatok 2017. január 1-től állnak rendelkezésre.

131.	Szociális étkeztetésben részesülők száma	fő
132.	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma	db
133.	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott)	fő
134.	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma	fő
135.	Alanyi jogon megállapított ápolási díjban részesítettek havi átlagos száma ⁹	fő
136.	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni)	fő
137.	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma	fő

A táblázatban felsorolt mutatók esetében az adatok forrása a Központi Statisztikai Hivatal, kivéve az 55. sorszámú mutatót, amelynek forrása a Belügyminisztérium.

---

⁹ 2019-től az ápolási díjban részesítettek száma tartalmazza gyermekek otthongondozási díjában részesülők számát is

13.2 A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM HELYZETELEMZÉSÉNEK TARTALMI ELEMEI **/2. MELLÉKLET/**

A helyzetelemzést a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 4. §-a szerinti szempontrendszer alapján, jelen útmutató ajánlásának megfelelően szükséges elvégezni. A tartalmi elemek listájának 3.1.-től 7.4.-ig tartó pontjai alatt szereplő zárójeles felsorolások példálózó jelleggel kerültek feltüntetésre.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal.

2.2 A HEP térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

- a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;
- b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;
- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;
- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;
- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;
- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerőpiaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;
- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;
- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások, és igénybevételeikre vonatkozó adatok bemutatása.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

- a) bérlakás-állomány;
- b) szociális lakhatás;
- c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok;
- d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság;
- e) lakhatást segítő támogatások;
- f) eladósodottság;
- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);
- b) a telepen,/szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;;
- c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés;
- b) prevenciós és szűrőprogramokhoz; való hozzáférés;
- c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés;
- d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése;
- e) sportprogramokhoz való hozzáférés;
- f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés;
- g) drogprevenciós szolgáltatások;
- h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

- i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

- a) közösségi élet szinterei, fórumai;
- b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;
- c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;
- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;
- e) helyi lakossági önszerveződések.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;
- b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint
- c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;
- d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői
- e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;
- f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői, . a védőnő által ellátott települések, betöltetlen státuszok;
- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői, házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok;

- c) 0-7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényei, korai fejlesztés, rehabilitáció;
- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;
- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;
- f) gyermekvédelem;
- g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;
- h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;
- i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);
- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;
- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;
- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek köznevelési lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;
- b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások köre és jellemzői a tanulólétszámhoz viszonyítva;
- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;
- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;
- e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások;

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

- a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében;
- b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban;
- c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei;
- d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén, bérkülönbség.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások fajtái, jellemzői

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői, demográfiai trendek

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

- a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;
- b) tevékeny időskor élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;
- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

- a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;
- b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;
- c) idősek informatikai jártassága;
- d) a generációk közötti programok.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

7. A fogyatékossgal élő személyek helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;
- b) munkavállalást segítő lehetőségek;
- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;
- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

7.2 Fogyatékossgal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;
- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;
- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;
- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;
- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;
- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);
- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

8. Helyi partnerség, lakossági önszervezódések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszervezódések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);
- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;
- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;
- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége
- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;
- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

9. A HEP nyilvánossága

- a)* a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;
- b)* az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

13.3 A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM INTÉZKEDÉSI TERVE /3. MELLÉKLET/

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
<i>Intézkedés sorszáma</i>	<i>Az intézkedés címe, megnevezése</i>	<i>A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése</i>	<i>Az intézkedéssel elérni kívánt cél</i>	<i>A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal</i>	<i>A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz</i>	<i>Az intézkedés tartalma</i>	<i>Az intézkedés felelőse</i>	<i>Az intézkedés megvalósításának határideje</i>	<i>Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)</i>	<i>Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)</i>	<i>Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága</i>	<i>Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása</i>
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1												
2												
3												
...												
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1												
2												
3												
...												
III. A nők esélyegyenlősége												
1												

2												
3												
...												
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1												
2												
3												
...												
V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége												
1												
2												
3												
...												

	A	B	C
sorszám	Az intézkedés rövid tartalma	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés megvalósítása
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége			
1	Tájékoztatók készítése az igénybe vehető támogatásokról, és azok eljuttatása a leginkább rászorulókhhoz, a kerületi intézményhálózaton keresztül.	2021. 12. 31.	RÉSZBEN VALÓSULT MEG. Készültek tájékoztatók, az elérés biztosítása még folyamatban van.
2	Tevőlegesen bekapcsolódni a roma nemzetiségi önkormányzat tevékenységébe, igény szerint részt venni a roma nemzetiségi önkormányzat ülésén. A Roma önkormányzat tájékoztatása a kerületi jogszabályváltozásokról. A romákkal foglalkozó segítő szakemberek különös hangsúlyt fektessenek a konfliktushelyzetek feltárására, a társas együttélés szabályainak betartását célzó munkára	2023. 06. 30.	MEGVALÓSULT. A roma önkormányzat kereste a kapcsolatot, a HEP referenstől adott kérdésben – a Roma önkormányzat működésével, felzárkóztatási programjával kapcsolatos pályázat ügyében – segítséget kapott. Egyéb együttműködési pont nem merült fel. Mindkét fél nyitott.
3	A szünidei gyermekétkeztetést a nyár folyamán a napközis tábor keretei között biztosítani, melynek kapcsán a szülőket arra ösztönözni, hogy vegyék igénybe a tábor lehetőségét is gyermekeik számára. Erre kedvezmények biztosítása.	2023. 08. 31. Folyamatos.	MEGVALÓSULT. A Szociális és Szociális Intézményi Iroda valamint a Kerületgazda Szolgáltató Szervezet többször tájékoztatja a jogosultakat. A tevékenységet fenntartjuk.
4	A mélyszegénységben élő, átmeneti ellátásban részesülő családok átfogó megsegítése érdekében az érintett intézményekben a kapcsolattartó kijelölése, majd a kapcsolatfelvétel – a Polgármesteri Hivatalban kezdeményezett – koordinálásával olyan munkakapcsolat kialakítása, mely egy mindenki számára elfogadható standard	2019. 08. 31.	MEGVALÓSULT. A tervezett célokon felül az Észak-Pesti Tankerület is kiemelten foglalkozik a problémával az Antiszegregációs Munkacsoport keretein belül. A tevékenységet fenntartjuk.

	kialakításával megkönnyíti és célzottá teszi a kommunikációt és ez által a családok helyzetét. Ez azzal jár, hogy a családok kiemelt figyelmet kapnak.		
5	1.Tájékoztató szórólap készítése és terjesztése az adományozásról. 2.Csere-bere programok támogatása. 3.Nem tipikus támogatási formák (pl. vállalkozók által egy-egy család, közösség rendszeres segítése) népszerűsítése	2021. 12. 31.	MEGVALÓSULT. A kor követelményeihez igazodva nem készültek szórólapok, internetes felületeken voltak felhívások, ezek mind eredményesen zárultak. A tevékenységet fenntartjuk.
II. A gyermekek esélyegyenlősége			
1	1. Felmérni az igényeket az iskolákban a napközis tábor iránt. 2. A nyári napközis tábor folyamatos megszervezése. 3. A táborban sokszínű program biztosítása.	2023. 08. 30.	MEGVALÓSULT. Nemcsak az iskolákon keresztül, hanem más formában, elsősorban weboldalakon, közösségi oldalak kerületi csoportjaiban tájékoztatjuk a szülőket. A tevékenységet fenntartjuk.
2	A gyógypedagógusi hálózat fenntartásával probléma felmerülésekor az óvodás gyermekek helyben lehetőséget kapjanak arra, hogy szakember vizsgálja őket, továbbá állapotuktól és problémájuktól függően az óvodájukban részesülhessenek fejlesztésben. A gyógypedagógustól segítséget, információt kapjon a szülő azt illetően, hogy merre mehet tovább gyermeke fejlődésének biztosítása érdekében.	2023. 12. 31.	MEGVALÓSULT. A tevékenységet fenntartjuk, az igényekre reagálva lehetőség szerint folyamatosan bővítjük a szolgáltatást.
3	Gyermekek intézménybe kerülése /váltása esetén: A bármely okból segítségre szoruló gyermek /család bölcsődébe / óvodába kerülése esetén a védőnő egy kialakított standard segítségével megfelelő információt nyújt a gyermek-intézménynek, felvéve velük a kapcsolatot. Ugyanez megvalósul a bölcsődéből óvodába kerülő gyermekek esetében is.	2019. 08. 31.	MEGVALÓSULT. A tevékenység korlátja az adatvédelem, és a jogszabályok általi kötött formátumú adatrögzítés, de az együttműködés jó és folyamatos a különböző intézmények és ágazatok között.

4	Iskolai és óvodai szociális segítő tevékenység bevezetése: A tevékenység bevezetése, kapcsolatfelvétel és megállapodás megkötése a köznevelési intézményekkel, szakemberek foglalkoztatása, szakmai tartalom biztosítása.	2018. 09. 01.	MEGVALÓSULT. A szolgáltatás a jogszabályi határ előtt egy hónappal létrejött, így stabilan kezdte meg működését. A tevékenységet fenntartjuk.
5	A Napraforgó Központ prevenciós programjainak (Szünidei Napraforgós Napok, Kézműves klub, Erzsébet tábor, Gomoku verseny, Kamaszklub, Társasjátékklub) folyamatos biztosítása, új programok bevezetése az igényekre reagálva, szoros együttműködésben a Kábítószerügyi Egyeztető Fórummal.	2023. 12. 31.	MEGVALÓSULT. A programok köre bővült. A tevékenységet fenntartjuk.
III. A nők esélyegyenlősége			
1	Középtáv: bölcsődei férőhelyek bővítése. Hosszú táv: bölcsődei férőhelybővítés lehetőségének figyelemmel kísérése.	2022. 09. 01.	MEGVALÓSULT. A Napsugár Bölcsődében 52 új hely (4 csoportszoba) jött létre 2020. szeptember 1-jétől
2	Kérdőíves adatgyűjtés a XVI. Kerületben működő óvodákban az oda járó gyermekek szülei körében arról, hogy felmérjük, megfelelően igazodik-e igényeikhez az óvodák nyitva tartása.	2019. 12. 31.	MEGVALÓSULT. Az óvodák minden szeptemberben megkérdezik a szülőket arról, hogy mikor szándékozzák hozni és hazavinni gyermekeiket. Ennek eredménye és a tapasztalat is azt mutatja, hogy nincs szükség változtatásra.
3	Születés Hete, Hordozós hét és Ligeti baba Klub program fenntartása 1. A rendezvények megszervezésének folytatása a jövőben. 2. Költségvetési források keresése a rendezvényekhez.	2023. 12. 31.	MEGVALÓSULT. A programok a vírusvédelmi intézkedések függvényében valósultak meg. A tevékenységet fenntartjuk.
4	Családi szállító szolgálat működésének megkezdése, a szolgáltatás fenntartása.	2018. 09. 01	MEGVALÓSULT. A Napraforgó Központ keretein belül a szolgáltatás határidőben elindult. A tevékenységet fenntartjuk.
5	A leendő pályakezdők megkeresése konkrét ajánlatokkal. Felsőoktatási intézménnyel együttműködés kialakítása. Az	2023. 12. 31.	MEGVALÓSULT. A tevékenységet fenntartjuk.

	idősebb, de újra dolgozni vágyók foglalkoztatási lehetőségeinek kialakítása. Az önkormányzat e probléma megoldásában aktív munkaerőpiaci eszközöket tud alkalmazni. Az újbóli munkába állás nehézségeinek csökkentése a Napraforgó Központ álláskereső klubjának nőkre vonatkozó specialitásaival.		
IV. Az idősek esélyegyenlősége			
1	Általánosan: a Nyugdíjasok Segítő Szolgálatának fenntartása. 1. Az idősek szállításának térítésmentes biztosítása, előre egyeztetett időpontokban a szakorvosi rendelésekre, nem önkormányzati fenntartású szakorvosi rendelésekre. 2. Az idősek szállításának térítésmentes biztosítása bevásárló központokba, piacra. 3. A ház körüli tevékenységekben való segítségnyújtás.	2023. 12. 31. Folyamatos.	MEGVALÓSULT. A szállító szolgáltatás új funkcióval bővült, a ház körüli segítségnyújtásban már a Kerületgazda Szolgáltató Szervezet is részt vesz. A tevékenységet fenntartjuk.
2	Idősügyi stratégia felülvizsgálata: Naprakész adat és információgyűjtés, helyzetelemzés, ez alapján a koncepció tartalmi elemeinek vizsgálata, új célok meghatározása.	2019. 12. 31.	MEGVALÓSULT. A Képviselő-testület az új idősügyi stratégiát a 188/2019 (IV. 24.) Ök. számú határozattal megalkotta.
3	Szakrendelő épületének bővítése, a szakellátások óraszámának emelése, az ellátások körének bővítése. Alapterület és kapacitás bővítés történik.	2021. 12. 31.	MEGVALÓSULT. A bővített és felújított épület 2022. március 22-én átadásra került.
4	1. Az eddig működtetett, időseknek szóló programok (Idősek világnapja, Kattints nagy! program, Szeretet és Hűség napja, az iskolás, óvodás csoportok és a nyugdíjas klubok együttműködése, közös programjai) folytatása. 2. Új, időseknek szóló programok folytatása, beindítása, mely aktivitásra ad lehetőséget (pl: nordic walking, senior játszótér), valamint biztosítja a generációk közötti kapcsolat, szolidaritás erősítését	2023. 06. 30.	MEGVALÓSULT. A korábbi programokat fenntartottuk, az újként tervezetteket bevezettük. A tevékenységet fenntartjuk.

5	Idősek nappali ellátásának bővítése: A János utca 49. szám alatti telephely szomszédságában álló épületet az Önkormányzat megvásárolta azzal a céllal, hogy a szolgáltatásra használt ingatlan bővíthessen. Az épület felújításával járó beruházás lehetővé teszi, hogy a János u. 49. szám alatti ingatlan csak az idősek nappali ellátása és az ahhoz szorosan kapcsolódó helyben étkezés biztosítására szolgáljon. A többi feladat másik épületbe való telepítésével megnő a tér, a funkciók jobban elkülönülhetnek egymástól, nyugodtabb pihenésre és kikapcsolódásra ad lehetőséget a projekt megvalósítása.	2020. 12. 31.	MEGVALÓSULT. Előbb a János u. 51. szám alatti ingatlant újíttotta fel az Önkormányzat, majd a János u. 49. szám alatti alakította át és újíttotta fel. A második épület átadása 2022. március 22-én megtörtént.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége			
1	Akadálymentesítési tevékenység folytatása az önkormányzati intézményekben, melynek keretében pályázatok figyelése, a kiírt pályázatok tervezési programjainak valamint műszaki tervdokumentációinak eredményes elkészítése . A pályázat megvalósítása során együttműködés a kivitelezővel.	2023. 12. 31.	MEGVALÓSULT. Az intézmény-felújítások a lehetőségekhez képest akadálymentesen valósulnak meg, illetve a Napraforgó Központban kifejezetten az akadálymentes bejutás érdekében zajlott átalakítás 2020 áprilisában.
2	A BKK által használt információs táblák „meghangosíthatóak” a „Futár távirányító” segítségével. Ennek biztosítása kisebb mértékű anyagi kiadást jelent az Önkormányzat számára, azonban nagy biztonságot eredményez a látássérülteknek	2020. 12. 31.	MEGVALÓSULT. A készülékeket 2020. december 9- én átadtuk.
3	Kapcsolatfelvétel fogyatékkal élők szervezeteivel, információszerzés, igényfelmérés, együttműködés az igények alapján.	2023. 12. 31.	MEGVALÓSULT. A korábbi kapcsolatok újraélesztése érdekében tett lépéseink nem voltak mindig eredményesek, de a Covid 19 járvány megmutatta, hogy szükség esetén a szervezetek keresik a kapcsolatot. Az Önkormányzat a megkeresésekre nyitott, az együttműködéséről biztosította a szervezeteket.
4	1. a Rehab XVI. Kft előnyben részesítése olyan önkormányzati	2023. 12. 30.	MEGVALÓSULT.

	megrendelések esetén, amelyek a cég profiljába tartozik: pl. iskolai füzetcsomag, irodai naptárak, oklevéltartó mappa. 2. Megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának ösztönzése a XVI. kerületi önkormányzat intézményeiben az által, hogy ha egy intézmény új munkavállalóként kerületi lakos megváltozott munkaképességű személyt alkalmaz heti 20 órás munkakörben, azt státusz bővítés útján teheti.	Folyamatos	Mindegyik részfeladat sikeres és eredményes.
5	Az óvodákban és bölcsődékben dolgozó, nevelő és fejlesztő munkát végző szakemberek ösztönzése tudásuk fejlesztésére, a specializálódásra. A szakemberek képzéseinek koordinálása az igényekre reagálva, illetve tanulmányi szerződéssel a képzések megkönnyítése és a későbbi szaktudás helybeni hasznosításának biztosítása	2023. 12. 31.	MEGVALÓSULT. A tevékenységet fenntartjuk.